

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра соціально-економічної географії і регіонознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
геології, географії, рекреації
і туризму

 Віліна ПЕРЕСАДЬКО

“ 28 ” серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

INTERNATIONAL RESEARCH PROJECTS IN HUMAN GEOGRAPHY (МІЖНАРОДНІ ДОСЛІДНИЦЬКІ ПРОЕКТИ В СУСПІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ) (англійською мовою)

рівень вищої освіти	<u>доктор філософії</u>
галузь знань	<u>10 Природничі науки</u>
спеціальність	<u>106. Географія</u>
освітня програма	<u>Географія</u>
вид дисципліни	<u>за вибором</u>
факультет	<u>геології, географії, рекреації і туризму</u>

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму
28 серпня 2023 року, протокол № 11

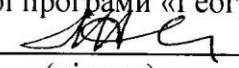
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: д. геогр. наук, професор Костянтин МЕЗЕНЦЕВ

Програму схвалено на засіданні кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства
Протокол від 28 серпня 2023 року № 9

Завідувач кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства

(підпис) Людмила НЕМЕЦЬ

Програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Географія»
Гарант освітньо-наукової програми

(підпис) Людмила НЕМЕЦЬ

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму
28 серпня 2023 року, протокол № 7

Заступник науково-методичної комісії факультету геології, географії, рекреації і туризму

(підпис) Юлія ПРАСУЛ

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «International research projects in Human Geography (міжнародні дослідницькі проекти в суспільній географії)» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії за напрямом 10 – Природничі науки спеціальності 106. Географія ОНП Географія.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни є формування у аспірантів теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для ідентифікації, планування, імплементації та оцінки дослідницьких проектів географічної спрямованості.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є

- розглянути методологічні засади управління дослідницькими проектами та проектного менеджменту;
- визначити основні підходи до класифікації, планування та виконання дослідницьких проектів;
- з'ясувати алгоритм окремих методик управління міжнародними дослідницькими проектами на різних етапах;
- визначити особливості підготовки та управління міжнародними дослідницькими проектами суспільно-географічної спрямованості;
- розглянути конкретні приклади реалізації міжнародних проектів у сфері урбаністики та регіонального розвитку.

1.3. **Кількість кредитів – 6.**

1.4. **Кількість годин – 180.**

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Вибіркова	
денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3, 4-й	3, 4-й
Лекції	
14 год.	8 год.
Практичні заняття	
8 год.	4 год.
Семінарські заняття	
8 год.	4 год.
Самостійна робота	
150 год.	164 год.

1.6. Заплановані результати навчання:

формування загальних та фахових компетентностей: набуття універсальних знань та навичок підготовки, реалізації та управління дослідницькими проектами, зокрема, визначення наукової проблеми та дослідницьких питань; застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності; здатність генерувати нові ідеї (креативність); здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ менеджменту, етики ділового спілкування, навички роботи в команді.

забезпечення досягнення наступних програмних результатів навчання:

знання:

- сутність і підходи до управління дослідницькими проектами;
- зміст та основні процедури з ідентифікації дослідницького проекту;
- зміст та основні процедури з підготовки та планування міжнародного дослідницького проекту;
- зміст та основні процедури з імплементації та моніторингу міжнародного дослідницького проекту;
- зміст та основні процедури з оцінки міжнародного дослідницького проекту;
- специфіку управління суспільно-географічними дослідницькими проектами;
- методологію управління міжнародними дослідницькими проектами в галузі урбаністики та регіонального розвитку;
- ключові проблеми, що виникають в процесі підготовки, реалізації та управління суспільно-географічними дослідницькими проектами;

уміння і навички:

- визначати проблему, на розв'язання якої має бути спрямований дослідницький проект;
- здійснювати управління якістю проекту, аналізувати «трикутник управління проектом»;
- будувати діаграму Г анта;
- створювати команду дослідницького проекту, здійснювати розподіл функцій між учасниками проекту, контролювати їх виконання;
- брати на себе функції лідера проекту.

2. 2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Методологія управління міжнародним дослідницьким проектом

Лекція 1. Вступ до управління дослідницькими проектами. Дослідницький проект та специфіка проектної діяльності. Система управління проектами. Фази життєвого дослідницького циклу проекту. Структура, середовище та учасники дослідницького проекту.

Лекція 2. Ідентифікація дослідницького проекту. Аналіз «ринку ідей». Обґрунтування доцільності (релевантності) проекту. Визначення дослідницької ніші (research gap). Пропозиція варіантів проекту. Фільтрація варіантів.

Пошук, підбір зарубіжних партнерів. Формування команди проекту. Лідер дослідницького проекту.

Лекція 3. Підготовка та планування міжнародного дослідницького проекту.

Розробка проектної пропозиції. Огляд літератури як аргументація наукової значимості проекту. Оцінка найновіших досягнень (state-of-the-art). Визначення бенефіціарів проекту.

Визначення очікуваних результатів проекту. Розробка дерева проблем (дерева очікуваних результатів, objectives tree). Outputs vs. outcomes.

Змістовна структура проекту. Work Breakdown Structure (структура декомпозиції робіт). «Правило 100%». «Емпіричне (практичне) правило» («правило великого пальця», «rule of thumb»). Тематичні блоки робіт (work packages, WP). «Ключові віхи проекту» (milestones).

Планування реалізації проекту. Планування ресурсів. Фінансове планування за проектом. Розробка бюджету проекту. Кадрове планування за проектом. Створення проектної команди. Календарне планування проекту. Способи відображення календарного плану: табличний та діаграмний. Діаграма Ганта.

Лекція 4. Імплементація та моніторинг міжнародного дослідницького проекту.

Участь в міжнародному конкурсі дослідницьких проектів. Подання проектної заявки. Експертна оцінка проектів. Підписання контракту на виконання міжнародного дослідницького проекту.

Перша зустріч учасників проекту (kick-off meeting). Регулярні зустрічі. Організація та проведення міжнародних воркшопів. Організація та проведення докторських шкіл. Організація та проведення міжнародних конференцій.

Проект-менеджер, його функції. Проектні ризики. Причини внесення змін та оцінка наслідків. Управління конфліктами.

Лекція 5. Оцінка міжнародного дослідницького проекту. Технологія оцінки проектної діяльності. Управління забезпеченням якості проекту. «Трикутник управління проектом»: змістовні рамки, час, вартість.

Оцінка звітної документації. Проміжні та заключні звіти. Науковий звіт. Фінансовий звіт.

Тема 2. Особливості міжнародних дослідницьких проектів суспільно-географічного спрямування

Лекція 1. Специфіка суспільно-географічних дослідницьких проектів. Міждисциплінарний характер сучасних міжнародних дослідницьких проектів. Роль фахівців з суспільної географії у міжнародних дослідницьких проектах. Пошук «наукової ніші» суспільно-географічного спрямування. Просторовий вимір сучасних дослідницьких проблем.

Лекція 2. Міжнародні дослідницькі проекти у сфері урбаністики та регіонального розвитку. Міжнародні дослідницькі проекти у сфері планетарної урбанізації, джентрифікації, субурбанізації. Міжнародні дослідницькі проекти з проблем міграцій. Міжнародні дослідницькі проекти з проблем міської геополітики. Міжнародні дослідницькі проекти з проблем міського та регіонального планування.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	сем	інд	сп		л	п	сем	інд	сп
1	2	3	4	5	6	7						
Тема 1.	90	10	6	4	4	70	90	4	2	2	82	
Тема 2.	90	4	2	4	4	80	90	4	2	2	82	
Усього годин	180	14	8	8	8	150	180	8	4	4	164	

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Аналіз «ринку ідей». Обґрунтування доцільності міжнародного дослідницького проекту.	1	0,5
2	Розробка проектної пропозиції: огляд літератури.	1	0,5
3	Розробка проектної пропозиції: побудова дерева очікуваних результатів	2	1
4	Розробка структури декомпозиції робіт (Work Breakdown Structure) міжнародного дослідницького проекту. Специфіка формування work packages дослідницького проекту в суспільній географії.	2	1
5	Календарне планування дослідницького проекту. Побудова діаграми Ганта для міжнародного дослідницького проекту суспільно-географічної спрямованості.	2	1
<i>Разом</i>		8	4

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Підготовка, реалізація та управління дослідницьким проектом як інноваційна діяльність. Фази життєвого циклу проекту.	1	
2	Команда міжнародного дослідницького проекту. Роль team-лідерів та проект-менеджерів.	1	
3	Методологія оцінки реалізації проекту. Якість виконання проекту. «Трикутник управління проектом».	2	1
4	Роль фахівців з суспільної географії у міжнародних дослідницьких проектах. Участь географів в актуальних дослідницьких проектах.	2	
5	Міжнародні конкурси дослідницьких проектів: ніша суспільної географії.	2	1
6	Міжнародні дослідницькі проекти у сфері міського розвитку: характеристика прикладів.	1	1
7	Міжнародні дослідницькі проекти у сфері регіонального розвитку: характеристика прикладів.	1	1
<i>Разом</i>		8	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Опрацювання теми: Обґрунтування інноваційності проекту. Оцінка наукової новизни дослідницької ідеї.	15	20
2	Опрацювання теми: Вибір дослідницької мети проекту. Фундаментальні дослідження: тестування концепції, розвиток концепції, розробка нової концепції. Прикладні дослідження. Особливості вибору дослідницької методи проекту суспільно-географічної спрямованості.	15	20

3	Опрацювання теми: Оцінка досяжності проекту. Оцінка ризиків виконання проекту. Технічні можливості. Економічні можливості. Оцінка стійкості проекту.	15	20
4	Опрацювання теми: Контроль як основа управління проектною діяльністю. Контроль виконання змістовних завдань. Контроль використання бюджету проекту. Контроль виконання календарного плану.	15	20
5	Опрацювання теми: Міжнародні дослідницькі проекти, пов'язані з розвитком туризму, рекреаційним природокористуванням, сталим розвитком міст та регіонів.	15	20
6	Опрацювання теми: Міжнародні дослідницькі проекти з проблем нерівномірності регіонального розвитку, процесів периферизації.	11	14
7	Розробка власної проектної пропозиції. Визначення міжнародного конкурсу проектів, огляд літератури, пошук іноземним партнерів. Обґрунтування тематики дослідження, змістовної структури проекту. Визначення фінансового та кадрового забезпечення. Розробка календарного плану реалізації проекту. Оцінка ризиків невиконання проекту.	40	50
<i>Разом</i>		<i>150</i>	<i>164</i>

7. Індивідуальне завдання

Не передбачено

8. Методи контролю

- Перевірка практичних робіт;
- Виступи та дискусії на семінарських заняттях;
- Тестове опитування та письмовий контроль;

9. Схема нарахування балів

3й семестр - залік

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Залікова робота	Сума
пз 1	пз 2	сз 1	сз 2	сз 3	сз 4	Разом		
10	10	10	10	10	10	60	40	100

Практичні заняття – 10 балів:

- перевірка виконання завдань – 6 бали;
- захист практичної роботи – 4 бали.

Семінарські заняття – 10 балів:

- виступ з доповіддю – 4 бали;
- відповіді на запитання, участь у дискусії – 6 бали.

Залікова робота – 40 балів:

- питання, що передбачають розгорнуті відповіді – 4 * 10 балів.

4й семестр - екзамен

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Екзамен аційна робота	Сума
пз 3	пз 4	пз 5	сз 5	сз 6	сз 7	Разом		
10	10	10	10	10	10	60	40	100

ПЗ 1, ПЗ 2, ... – практичні заняття

СЗ 1, СЗ 2, ... – семінарські заняття

Практичні заняття – 10 балів:

- перевірка виконання завдань – 6 бали;
- захист практичної роботи – 4 бали.

Семінарські заняття – 10 балів:

- виступ з доповіддю – 4 бали;
- відповіді на запитання, участь у дискусії – 6 бали.

Екзаменаційна робота – 40 балів:

- питання, що передбачають розгорнуті відповіді – 4 * 10 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	Для заліку (3й семестр)	Для екзамену (4й семестр)
90 – 100	зараховано	відмінно
70-89		добре
50-69		задовільно
1-49	незараховано	незадовільно

10. Рекомендована література:

1. Bell M. Effective & Efficient Project Management: A simple approach to structuring, running and making projects successful. Simple Improvement Ltd.
2. Нуттінен К. Project Management Handbook. ІЕСЕU-project, 2017. 37 р.
3. Project management handbook: A working tool for project managers. – Basel: Novartis Foundation for Sustainable Development, 2013. 36 р.
4. Батенко Л. П., Загородніх О. А., Ліщинська В. В. Управління проектами: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2003. – 231 с.
5. Дей О. Управління науковими проектами: Особливості написання успішної заявки на грант // Міжнародний юридичний вісник: збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. Вип. 1 (3) 2016. – С. 212-215.
6. Довгань Л.Є., Мохонько Г.А., Малик І.П. Управління проектами: навч. посібник. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 420 с.
7. Кобиляцький Л. С. Управління проектами: навч. посіб. – К.: МАУП, 2002. – 198 с.
8. Морозов В.В., Чередніченко А.М., Шпильова Т.І. Формування, управління та розвиток команди проекту. – Київ: Таксон, 2009. – 461с.
9. Ноздріна Л. В., Ящук В. І., Полотай О. І. Управління проектами: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 432 с.
10. Рижиков В. С., Єрфорт І. Ю., Єрфорт О. Ю. Управління проектами. – Краматорськ. ДДМА, 2008. – 148с.
11. Словник-довідник з питань управління проектами / За ред. Бушуєва С. Д.. – К.: Видавничий дім “Деловая Україна”, 2001. – 640 с.
12. Тарасюк Г. М. Управління проектами: навч. посібник. – К.: Каравелла, 2004. – 334с.

**11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті
(веб-сайти та веб-сторінки міжнародних дослідницьких проектів суспільно-географічної спрямованості)**

1. Urban Reconfiguration in Post-Soviet Space [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://leibniz-ifl.de/en/research/research-topics/multiple-geographies-of-regional-and-local-development/project/urban-reconfiguration-in-post-soviet-space-iraurban>
2. Migration between Eastern Partners (Belarus, Georgia, Ukraine, Moldova) and the Visegrad Countries [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eastmig.mtafki.hu/results.html>
3. Ambiguous suburban spaces: Comparative analysis of local trajectories and changing everyday practices [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.socialgeography.at/index.php/en/research/projects>
4. Ukrainian geopolitical fault-line cities: urban identities, geopolitics and urban policy [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.geokyiv.org/en/ukrgeopol>
5. Ukraine's hidden tragedy: understanding the outcomes of population displacement from the country's war torn regions [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://idpukraine.com>
6. Accommodation of Regional Diversity in Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://blogg.hioa.no/ardu/category/about-the-project/>
7. Public Transport as Public Space in European Cities: Narrating, Experiencing, Contesting [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://leibniz-ifl.de/en/research/research-topics/mobilities-and-migration/project/public-transport-as-public-space-in-european-cities-narrating-experiencing-contesting-putspace>
8. The Urbicide of Beirut: Geographical Perspectives on war and cities [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://pure.royalholloway.ac.uk/portal/en/projects/the-urbicide-of-beirut-geographical-perspectives-on-war-and-cities\(f2ddcc07-5ba4-45d5-9a69-efc1b205a5d8\).html](https://pure.royalholloway.ac.uk/portal/en/projects/the-urbicide-of-beirut-geographical-perspectives-on-war-and-cities(f2ddcc07-5ba4-45d5-9a69-efc1b205a5d8).html)
9. Transformation and Transnationalization of state spaces: Geo-politics of borders, mobilities and planning in the Arctic [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oulu.fi/eudaimonia/node/50072>
10. The everyday experiences of young refugees and asylumseekers in public spaces [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://leibniz-ifl.de/en/research/research-topics/geographies-of-belonging-and-difference/project/the-everyday-experiences-of-young-refugees-and-asylumseekers-in-public-spaces-eyerasps>